ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ

«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних та прикладних наук
Факультет медицини

Кафедра архітектури та будівництва
Кафедра стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
_____ Ярослав ШТАНЬКО
“01” вересня 2026 р.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	I Охорона здоров’я та соціальна медицина
Спеціальність:	I1 Стоматологія
Спеціалізація:	
Освітньо-професійна програма:	“Стоматологія”
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	обов’язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	перший

Івано-Франківськ
2026

Розробники:

к.і.н., доцент, доцент кафедри
архітектури та будівництва **Любомир ІЛИН**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри архітектури та будівництва,
протокол № 1 від 28 серпня 2026
Завідувач кафедри **Руслан ЖИРАК**

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП **Оксана КЕРЗЮК**
на засіданні кафедри стоматології,
протокол № _1_ від _28 серпня 2026 р.
В.о. завідувача кафедри **Оксана КЕРЗЮК**

СХВАЛЕНО:
на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.

e-mail	liubomyr.ilyn@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кабінет проректора, 2 поверх
Посилання на сайт	Любомир Ілин
Сторінка курсу в СДО	Актуальні проблеми історії

ВСТУП

Курс «Актуальні проблеми історії» спрямований на осмислення ключових дискусійних проблем української історії, формування критичного ставлення до історичних наративів та розуміння зв'язку між минулим, національною ідентичністю, державністю, історичною пам'яттю і сучасними суспільно-політичними процесами.

Мета курсу – сформувати у здобувачів здатність критично осмислювати дискусійні проблеми української історії, аналізувати історичні джерела й наукові інтерпретації, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та розуміти вплив історичної пам'яті й наративів на сучасне українське суспільство.

Основні з**авдання**, що стоять перед авторами курсу, полягають в тому, щоб розкрити здобувачам:

- розкрити ключові дискусійні проблеми української історії та основні підходи до їх інтерпретації;
- сформувати навички аналізу історичних джерел, наукових досліджень і суспільних наративів;
- пояснити особливості українського націотворення, державотворення та визвольної боротьби;
- показати роль історичної пам'яті, культури, релігії та правової традиції у формуванні української ідентичності;
- сформувати здатність розпізнавати історичні міфи, маніпуляції та пропагандистські інтерпретації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- ключові етапи, події та проблеми української історії;
- основні концепції українського націотворення і державницької традиції;
- особливості формування історичної пам'яті та політики пам'яті;
- основні дискусійні питання та сучасні наукові підходи до їх пояснення.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- аналізувати історичні джерела, наукові праці та різні інтерпретації минулого;
- відрізняти історичний факт від інтерпретації, міфу та пропагандистського наративу;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями та сучасними суспільними процесами;
- аргументовано формулювати власну позицію щодо дискусійних проблем історії;
- оцінювати роль історичної пам'яті та культурної спадщини у формуванні локальної й національної ідентичності.

Професійні компетентності та результати навчання, **яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми історії» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП "Стоматологія", введеної в дію ЗВО "Університет Короля Данила" "29" травня 2026 року, Наказ №33/од).**

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю **І1 «Стоматологія»** у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності. ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11. Здатність працювати в команді. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність до національного спротиву. ЗК17. Здатність до національного спротиву.	**РН 14.** Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	**перший (І)**	
Семестр	**перший (І)**	
Кількість кредитів ЄКТС	**3**	
Аудиторні навчальні заняття		**денна форма**
	лекції	**16 (в годинах)**
	семінари, практичні	**14 (в годинах)**
Самостійна робота		**60 (в годинах)**
Форма підсумкового контролю	**Залік (І семестр)**	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
	Безпека життєдіяльності та основ ибіоетики

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Історія, історичне знання та формування української ідентичності (2 год.)

Історія як наука та спосіб осмислення суспільного розвитку. Історичний факт, історичне джерело та інтерпретація минулого. Проблема об'єктивності історичного знання. Взаємозв'язок історії, колективної пам'яті та суспільної свідомості. Ключові проблеми етногенезу українців та основні концепції їх походження. Поняття «народ», «етнос», «нація», «політична нація». Примордіалістський та модерністський підходи до формування націй. Особливості українського націотворення. Історичні чинники формування української національної ідентичності. Національні символи, історичні образи та суспільні міфи як складові ідентичності. Історичні наративи та їх вплив на сприйняття минулого і сучасності.

Питання для самостійного вивчення: Основні концепції походження українців. Трансформація понять «народ» і «нація» в європейській та

українській суспільній думці. Формування української політичної нації після відновлення незалежності України (Осн.: 5, 7, 8, 10, 15, 21, 22. Дод.: 1, 9).

Тема 2. Українська державницька традиція: тяглість, розриви та альтернативи розвитку (2 год.)

Проблема історичної тяглості української державності. Київська Русь та проблема її історичної спадщини. Козацтво як соціальний, військовий і політичний феномен. Запорозька Січ та Гетьманщина як форми української політичної самоорганізації. Національно-визвольна війна середини XVII ст. та становлення козацької держави. Особливості політичної та правової культури Гетьманщини. Козацька еліта та її роль у державотворенні. «Руїна» як конфлікт альтернативних моделей розвитку української державності. Інтеграція українських земель до складу імперій та проблема збереження державницької традиції. Історична і правова традиція як чинник національної ідентичності. Відновлення та переосмислення державницького досвіду в XIX–XX ст.

Питання для самостійного вивчення: Переяславська угода в українській і російській історіографічних традиціях. Козацька політична культура та її вплив на сучасні уявлення про українську державність. Історична тяглість української державності: аргументи «за» і «проти» (Осн.: 5, 9, 10, 15, 16, 20. Дод.: 3, 4, 6).

Тема 3. Українська революція 1917–1921 рр.: боротьба державницьких проєктів та уроки історії (2 год.)

Передумови Української революції. Центральна Рада та еволюція українського руху від автономізму до проголошення незалежності. Українська Народна Республіка. Українська Держава Павла Скоропадського. Директорія УНР. Західноукраїнська Народна Республіка. Альтернативні політичні та соціальні проєкти на українських землях. Холодноярська та Гуцульська республіки. Повстанський рух Нестора Махна. Російсько-українські війни 1917–1921 рр. Польсько-українська війна. «Українське питання» в міжнародних відносинах. Причини поразки українських державних утворень. Інформаційні, пропагандистські та гібридні методи боротьби проти української державності. Історичні уроки подій 1917–1921 рр. для сучасної України.

Питання для самостійного вивчення: Перший і Другий зимові походи Армії УНР. Україна в міжнародній політиці 1917–1923 рр. Гібридні технології більшовицької Росії під час боротьби проти української державності. Історичні аналогії між подіями 1917–1921 рр. та російсько-українською війною XXI ст. (Осн.: 12, 13, 19, 22. Дод.: 7, 9).

Тема 4. Україна між тоталітаризмами та визвольним рухом у XX ст. (2 год.)

Утвердження радянського тоталітарного режиму в Україні. Політика коренізації та причини її згортання. Колективізація, масовий спротив селянства та Голодомор 1932–1933 рр. Політичні репресії та «Великий терор». Україна в умовах Другої світової війни. Українці в різних військових формуваннях. Виникнення та діяльність Організації українських націоналістів. Українська

повстанська армія та її воєнно-політична доктрина. Українсько-польський конфлікт і проблема Волинської трагедії. Протистояння УПА радянським силовим структурам. Радянська політика пам'яті та формування офіційного образу війни. Дисидентський рух як ненасильницька форма боротьби за права людини та національну свободу. Вплив тоталітарного досвіду на суспільство, культуру та історичну пам'ять України.

Питання для самостійного вивчення: Голодомор як історична травма українського суспільства. Дискусії довкола діяльності ОУН і УПА. Радянська політика щодо історичної пам'яті. Український дисидентський рух та його роль у відновленні незалежності України (Осн.: 4, 6, 7, 17, 24. Дод.: 2, 7).

Тема 5. Історична пам'ять, історичні наративи та політика пам'яті в Україні (2 год.)

Історична пам'ять як суспільний і культурний феномен. Індивідуальна, родинна, колективна та національна пам'ять. Співвідношення історичного знання та історичної пам'яті. Формування образів минулого. Історичний наратив як спосіб пояснення й інтерпретації минулого. Механізми формування, збереження та передачі історичної пам'яті. Усна історія та родинна пам'ять. Місця пам'яті. Пам'ятники, меморіали, музеї, назви вулиць, кладовища, архітектурні об'єкти та міський простір як способи репрезентації минулого. Історична пам'ять як чинник національної ідентичності. Політика пам'яті в незалежній Україні. Конфлікти пам'яті. Декомунізація, дерусифікація та деколонізація публічного простору. Формування пам'яті про Революцію Гідності та російсько-українську війну. Проблема збереження пам'яті про загиблих, цивільних жертв, зруйновані міста та об'єкти культурної спадщини.

Питання для самостійного вивчення: Родинна пам'ять як джерело історичного знання. Місця пам'яті у власному населеному пункті. Меморіалізація Голодомору, Революції Гідності та російсько-української війни. Архітектура і публічний простір як носії історичної пам'яті (Осн.: 5, 7, 8, 15, 18, 21. Дод.: 1, 2, 3, 7, 9).

Тема 6. Історія як простір конфлікту: імперські міфи, пропаганда та деколонізація українського минулого (2 год.)

Історичний міф та механізми його формування. Імперський погляд на історію підкорених народів. Формування російського імперського історичного наративу щодо України. Проблема спадщини Київської Русі. Концепції «єдиного народу», «спільної історії» та «історичної Росії». Переяславська рада та міф «возз'єднання». Російські й радянські інтерпретації українського національного руху. Конструювання образу «українського націоналіста». Радянський міф «Великої Вітчизняної війни» та його сучасне політичне використання. Концепція «русского мира». Використання історичних аргументів для виправдання агресії проти України. Історія як інструмент інформаційної війни. Декомунізація, дерусифікація та деколонізація історичного простору України. Повернення української історичної суб'єктності.

Питання для самостійного вивчення: Найпоширеніші російські історичні міфи про Україну. Історичні аргументи російської пропаганди після 2014 р. Дискусії щодо перейменування вулиць і демонтажу радянських та імперських пам'ятників. Межі між збереженням історичної спадщини та деколонізацією публічного простору (Осн.: 1, 2, 4, 5, 6, 11, 14, 23. Дод.: 5, 7, 9).

Тема 7. Релігія, культура та історична спадщина у формуванні українського суспільства (2 год.)

Релігія як чинник розвитку суспільства та культури. Християнізація Київської Русі та її історичні наслідки. Православна і західнохристиянська традиції на українських землях. Берестейська унія та становлення Української греко-католицької церкви. Роль релігійних інституцій у розвитку освіти, культури, архітектури та національної свідомості. Православна і Греко-католицька церкви у національному русі XIX–XX ст. Релігійна політика Російської імперії та радянської держави. Репресії проти релігійних організацій. Відновлення релігійного життя після проголошення незалежності України. Релігійна спадщина як складова історичної пам'яті. Сакральна архітектура як носій культурної ідентичності. Релігійний чинник у сучасній російсько-українській війні та ідеологія «русского мира».

Питання для самостійного вивчення: Сакральна архітектура як джерело історичної пам'яті. Роль Української греко-католицької церкви у формуванні національної ідентичності Галичини. Релігійний чинник у російсько-українській війні. Збереження сакральної культурної спадщини в умовах війни (Осн.: 1, 2, 7, 11, 15, 25. Дод.: 5, 9).

Тема 8. Історичні витоки російсько-української війни та боротьба України за незалежність у XXI ст. (2 год.)

Російсько-українські відносини після відновлення незалежності України. Проблема Криму та Чорноморського флоту в 1990-х рр. Кримська криза 1992–1994 рр. Будапештський меморандум та проблема міжнародних гарантій безпеки України. Конфлікт навколо острова Тузла. Помаранчева революція та зміна суспільно-політичних орієнтирів України. Євромайдан і Революція Гідності. Російська окупація та незаконна анексія Криму. Початок збройної агресії Російської Федерації на сході України. АТО та Операція об'єднаних сил. Повномасштабне вторгнення Росії. Український суспільний і військовий спротив. Окупація, депортації, руйнування культурної спадщини та воєнні злочини. Російсько-українська війна як війна за державність, історію та ідентичність. Вплив війни на трансформацію українського суспільства. Формування історичної пам'яті про сучасну війну. Людина, родина і громада як учасники та носії пам'яті про війну.

Питання для самостійного вивчення: Передумови російської агресії проти України. Кримська та Тузлівська кризи як попередження майбутнього конфлікту. Трансформація української ідентичності після 2014 р. Воєнні та цивільні історії власного населеного пункту в контексті російсько-української війни (Осн.: 3, 4, 5, 6, 11, 14, 18, 21, 22, 23, 25. Дод.: 1, 2, 7, 8, 9).

Зміст практичних занять

Тема 1. Українська ідентичність: походження, нація та історичні наративи

На основі представленого теоретичного матеріалу та рекомендованих джерел здобувачі мають підготувати відповіді на такі проблемні питання: 1) Чи можна визначити конкретний момент виникнення українців як народу? 2) У чому полягають відмінності між етнічною та політичною нацією? 3) Які переваги та недоліки мають примордіалістський і модерністський підходи до пояснення українського націотворення? 4) Які події, постаті та символи найбільше вплинули на формування сучасної української ідентичності? 5) Чи може одна історична подія мати кілька суспільно прийнятних інтерпретацій?

Практична частина заняття передбачає роботу в малих групах. Кожна група отримує набір символів, подій або історичних постатей і має визначити, які з них виконують роль загальнонаціональних символів, а які мають переважно регіональне значення. Свою позицію необхідно аргументувати.

Окреме завдання **«Ідентичність мого регіону»**: здобувач обирає один символ, історичну постать, будівлю, пам’ятку, традицію або історичну подію свого населеного пункту чи регіону та пояснює, як вона впливає на локальну ідентичність.

Завдання для самостійної роботи: Визначити три історичні події, які, на думку здобувача, найбільше вплинули на формування сучасної української політичної нації, та коротко аргументувати свій вибір (Осн.: 5, 7, 8, 15, 21, 22. Дод.: 1, 9).

Тема 2. Українська державницька традиція: тяглість чи історичні розриви?

Здобувачі мають опрацювати такі питання: 1) Чи можна вважати Київську Русь частиною української державницької традиції? 2) Які елементи державності сформувалися в Запорозькій Січі та Гетьманщині? 3) Чи була Переяславська угода 1654 р. союзом, протекторатом, васалітетом або «возз’єднанням»? 4) Чому період Руїни став кризою українського державного проєкту? 5) Які елементи козацької політичної та правової культури простежуються в сучасній Україні?

Практична частина проходить у форматі **«історичного суду»**. Одна група має довести тезу про існування безперервної української державницької традиції, інша – як зміна державних і правових систем впливала на розвиток освіти, медицини, міського середовища, професійних спільнот та соціальної відповідальності?. Третя група виконує роль експертів і оцінює переконливість аргументів та використаних джерел.

Додатковий кейс **«Переяслав: факт і міф»** передбачає порівняння українського та російського трактування події й визначення того, які елементи належать до історично встановлених фактів, а які є результатом пізнішої політичної інтерпретації.

Завдання для самостійної роботи: Підготувати коротку аналітичну позицію на тему «Які історичні традиції української державності варто зберігати й розвивати в сучасній Україні?» (Осн.: 5, 9, 10, 16, 20. Дод.: 3, 4, 6).

Тема 3. Українська революція 1917–1921 рр.: чому українська державність зазнала поразки?

Здобувачі мають підготувати відповіді на такі питання: 1) Які моделі державності пропонували Центральна Рада, Гетьманат Павла Скоропадського, Директорія УНР та ЗУНР? 2) Які сильні й слабкі сторони мав кожен із цих державних проєктів? 3) Які внутрішні та зовнішні фактори перешкоджали утвердженню української незалежності? 4) Які методи використовувала більшовицька Росія для боротьби проти української державності? 5) Що ця влада мала зробити для організації медицини, санітарії, допомоги пораненим, боротьби з епідеміями та соціального захисту населення? 6) Які уроки революції 1917–1921 рр. залишаються актуальними для України XXI ст.?

Під час заняття студенти працюють у командах «Центральна Рада», «Гетьманат», «Директорія», «ЗУНР». Кожна команда отримує умовну ситуацію: необхідність створити життєздатну українську державу в умовах війни, економічної нестабільності та зовнішнього тиску. Команда має представити сильні сторони свого історичного державного проєкту, назвати його помилки та запропонувати рішення, які могли б підвищити його шанси на виживання.

Фінальна дискусія проводиться навколо питання: **«Чи була поразка Української революції неминучою?»**

Завдання для самостійної роботи: Порівняти 3–5 методів боротьби більшовицької Росії проти України у 1917–1921 рр. із методами, які Росія застосовувала після 2014 р. Визначити спільні та відмінні ознаки (Осн.: 12, 13, 19. Дод.: 7, 9).

Тема 4. Україна між тоталітаризмом і визвольним рухом: суперечливі сторінки XX ст.

Здобувачі мають опрацювати такі проблеми: 1) Чому радянська модернізація супроводжувалася масовими репресіями? 2) Як Голодомор вплинув на українське суспільство та його історичну пам’ять? 3) Якими були цілі, ідеологія та методи боротьби ОУН і УПА? 4) Чому оцінка українського визвольного руху залишається предметом суспільних та міжнародних дискусій? 5) Як радянська пропаганда формувала образ українського національного руху? 6) Чому дисидентський рух можна вважати продовженням боротьби за українську свободу іншими методами?

Практична частина заняття відбувається у форматі **аналізу суперечливого історичного кейсу**. Групи отримують одну з тем: Голодомор, ОУН і УПА, Волинська трагедія, радянські репресії, дисидентський рух, здоров’я населення та демографічні наслідки тоталітарних політик, медична допомога, поранення, інвалідність і реабілітація в умовах війни та репресій.

Необхідно розділити матеріал на три блоки: **історично встановлені факти – дискусійні питання – політичні або пропагандистські інтерпретації**.

Особлива увага приділяється формуванню навички говорити про складні й травматичні сторінки історії без спрощень, маніпуляцій і мови ворожнечі.

Завдання для самостійної роботи: Обрати одну дискусійну проблему української історії ХХ ст. та знайти дві відмінні її інтерпретації. Визначити, на яких аргументах і джерелах ґрунтується кожна з них (Осн.: 4, 5, 6, 17, 24. Дод.: 2, 7).

Тема 5. Як суспільство пам'ятає минуле: історична пам'ять, місця пам'яті та меморіалізація

Здобувачі мають підготувати відповіді на такі питання: 1) Чим історична пам'ять відрізняється від історичного знання? 2) Хто формує колективну пам'ять суспільства? 3) Як родина, школа, медіа, держава, музеї та публічний простір впливають на наші уявлення про минуле? 4) Що таке місце пам'яті? 5) Чому пам'ятники та назви вулиць стають предметом суспільних конфліктів? 6) Якими мають бути принципи меморіалізації російсько-української війни?

Практична частина заняття організовується як **«Лабораторія пам'яті»**. Кожна група отримує окремий кейс: меморіал жертвам Голодомору; пам'ятник радянської доби; місце поховання військових; вулиця, названа на честь російського діяча; зруйнована війною будівля; меморіал Героям Небесної Сотні; простір пам'яті загиблих захисників громади.

Група має відповісти на питання:

1. Яку подію або групу людей репрезентує цей об'єкт?
2. Яке повідомлення він передає суспільству?
3. Хто є основною аудиторією?
4. Чи може навколо нього виникнути конфлікт пам'яті?
5. Що варто зберегти, змінити або переосмислити?
6. Якою могла б бути сучасна форма меморіалізації?

Завдання для самостійної роботи: Знайти у своєму населеному пункті один об'єкт, пов'язаний з історичною пам'яттю, сфотографувати або описати його та визначити, яку історичну подію, постать або наратив він репрезентує (Осн.: 5, 7, 8, 15, 18, 21. Дод.: 1, 2, 3, 7, 9).

Тема 6. Імперські історичні міфи та російська пропаганда: як історія використовується як зброя

Здобувачі мають підготувати відповіді на такі питання: 1) Що відрізняє історичний факт від історичного міфу? 2) Чому імперії прагнуть контролювати історію підкорених народів? 3) Які основні історичні міфи використовувала Росія щодо України? 4) Як трансформувалися концепції «єдиного народу», «спільної історії» та «русского мира»? 5) Яке місце історичні аргументи займають у сучасній російській пропаганді? 6) Чим деколонізація історичної пам'яті відрізняється від простого «переписування історії»?

Практична частина проводиться у форматі **«Фактчекінг історії»**. Групи отримують поширені твердження, наприклад: «Україну створив Ленін», Української системи охорони здоров'я до СРСР не існувало, використання теми медицини й біології в російській пропаганді, «українці й росіяни – один народ», «Крим завжди був російським», «української державності до 1991 року не існувало», «Майдан був державним переворотом», «українська мова є штучною».

Завдання групи: визначити головну тезу; встановити її походження; знайти історичні факти, які її підтверджують або спростовують; визначити використані маніпулятивні прийоми; сформулювати коротку аргументовану відповідь.

Фінальний етап – дискусія **«Де закінчується переосмислення минулого і починається маніпуляція історією?»**

Завдання для самостійної роботи: Обрати один поширений історичний міф про Україну та підготувати короткий фактчек: теза – факти – джерела – висновок (Осн.: 1, 2, 4, 5, 6, 11, 14, 23, 25. Дод.: 5, 7, 9).

Тема 7. Людина і громада у російсько-українській війні: локальна історія великої війни

Заняття має підсумковий характер і спрямоване на поєднання загальнонаціональної історії з особистим, родинним та локальним досвідом.

Кожен здобувач готує індивідуальний мікроісторичний проєкт, обравши один із напрямів:

- історія військовослужбовця зі своєї родини або населеного пункту;
- історія загиблого захисника чи захисниці;
- історія волонтера, медика, рятувальника або іншого учасника спротиву;
- історія внутрішньо переміщеної особи або родини;
- історія свого міста, села чи громади під час російсько-української війни;
- історія військового медика;
- історія лікарні, реабілітаційного центру або медичного закладу громади в умовах війни;
- історія відновлення зовнішності, функцій або якості життя після травми;
- історія військового підрозділу, пов'язаного з регіоном;
- історія об'єкта культурної або архітектурної спадщини, пошкодженого чи знищеного внаслідок війни.

Проєкт має містити: Коротке представлення обраної людини, родини, громади або об'єкта. Історичний контекст. Події російсько-української війни, пов'язані з об'єктом дослідження. Використані джерела: усні свідчення, фотографії, документи, повідомлення органів влади, місцева преса, книги пам'яті, музейні матеріали тощо. Перевірку достовірності ключових фактів. Значення цієї історії для громади. Власну відповідь на питання: **«Як цю історію потрібно зберегти для наступних поколінь?»**

Форма представлення результатів: усна доповідь, презентація, постер, коротке відео, цифрова історія або інший погоджений формат.

Виконання підсумкового практичного проєкту є обов'язковим.

Завдання для самостійної роботи: Завершити мікроісторичний проєкт та сформулювати короткий висновок про те, як особисті й локальні історії формують загальнонаціональну пам'ять про російсько-українську війну (Осн.: 4, 7, 8, 14, 18, 21, 22, 25. Дод.: 1, 2, 7, 8, 9).

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Актуальні проблеми історії»

Найменування видів робіт	**Розподіл годин**	
	денна форма	**заочна форма**
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	84
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	22
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	-
Підготовка звітів з практичних робіт	10	-
Підготовка до поточного контролю	6	16
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	24	46

ПОЛІТИКА КУРСУ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Згідно "Положення про організацію освітнього процесу" здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр

навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Вимоги щодо дотримання академічної доброчесності, види її порушень і порядок притягнення до академічної відповідальності визначено Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності в Університеті Короля Данила. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Використання систем штучного інтелекту під час виконання навчальних завдань допускається відповідно до "Політики використання штучного інтелекту в Університеті Короля Данила". Здобувач зобов'язаний критично перевіряти створений ШІ зміст, нести відповідальність за подану роботу та зазначати факт і спосіб використання таких систем. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анульовується без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за посиланням.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі інформаційних технологій.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання

Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах))	диференційований залік

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для проведення занять використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютери або мобільні пристрої з доступом до Інтернету, Moodle, Google Workspace, Slido/Mentimeter, а також цифрові карти, архівні, музейні та аудіовізуальні ресурси.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	***Зміст***	***% від загальної оцінки***	***Бал***	
			min	***max***
Поточні контрольні заходи	всього	**60**	**35**	**60**
Підсумкові контрольні заходи		**40**	**25**	**40**
Всього:		**100**	**60**	**100**

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в "Електронному журналі обліку успішності академічної групи" на підставі чотирибальної шкали – "2"; "3"; "4"; "5". У разі відсутності студента на занятті виставляється "н". За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість "н" в журналі буде виставлено "0" (нуль балів), без права

перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Оцінку «відмінно» (5) здобувач може отримати за умови систематичної та змістовної роботи під час заняття: наявність підготовленого плану-проспекту семінарського заняття, аргументована усна відповідь і формулювання власної аналітичної позиції з проблемного питання. Додатково враховується активна участь у дискусії, обґрунтовані доповнення до відповідей інших здобувачів та коректне оперування історичними фактами й джерелами. Якщо під час семінару здобувач виконує різні види роботи, зокрема усну відповідь і тестові завдання, викладач може виставити дві окремі оцінки за кожен вид діяльності.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	**Рівень досягнень, %**	**Шкала ECTS**
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Здобувачі, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об’єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Платформа	Назва курсу	Відповідна тема курсу	Зарахування результатів
EdEra	Історія: Зародження української нації	Тема 1. Історія, історичне знання та формування української ідентичності	За наявності сертифіката здобувачу зараховуються дві оцінки «5» за відповідну тему
Prometheus	Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності	Тема 4. Україна між тоталітаризмами та визвольним рухом у XX ст. та частково Тема 8. Історичні витоки російсько-української війни та боротьба України за незалежність у XXI ст.	За наявності сертифіката здобувачу зараховуються дві оцінки «5»
Prometheus	Курс відеолекцій Богдана Гаврилишина	Найближче відповідає Темі 1 та частково Темі 8, оскільки стосується українського суспільства, державності, цінностей і модерного розвитку	За наявності сертифіката здобувачу зараховуються до п’яти оцінок «5» за погодженими темами
Prometheus	Вибрані питання європейської історії	Насамперед Тема 1, Тема 2 та Тема 7 - у частині європейського контексту націотворення, державності, культури та релігії	За наявності сертифіката здобувачу зараховуються до чотирьох оцінок «5» за погодженими темами

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела

1. Бойко А. А., Філоненко Д. В. Ідеологема «русского міра» та її реалізація в медіа Української православної церкви 2022–2024 рр. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2024. Вип. 85. DOI: 10.17721/2522-1272.2024.85.8.

2. Волковський В. «Русскій мір» як сучасна російська громадянська релігія: політично-філософський вимір дослідження. *Мультиверсум*. 2023. Вип. 2 (178). Том 1. С. 3-33. DOI: 10.35423/2078-8142.2023.2.1.1.

3. Гомонай В. В. Будапештський меморандум: уроки та невиконані очікування на шляху України до вступу в НАТО. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2024. №81. Том 3. С. 346-351 DOI: 10.24144/2307-3322.2024.81.3.52.

4. Грицюк В., Лисенко О., Пастушенко Т. Друга світова в контексті російсько-української війни: основні наративи й перспективи дослідження. *Український історичний журнал*. 2024. № 4. С. 5–23. DOI: 10.15407/uhj2024.04.005.

5. Ілин Л. М. Вплив історичних наративів на правосвідомість. *Науково-інформаційний вісник Університету Короля Данила. Серія Право*. 2025. Вип. 19(31). С. 54–60. DOI: 10.33098/2078-6670.2025.19.31.54-60.

6. Ілин Л. М. Деформація правової культури під впливом правових наративів: український контекст. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2026. № 1. С. 11–16. DOI: 10.32850/sulj.2026.1.2.

7. Ілин Л. М. Історична пам’ять у структурі правової культури: методологічні орієнтири та теоретико-правові аспекти. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 9(19). С. 98–107. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-9(19)-98-107.

8. Ілин Л. М. Історична пам’ять: від збереження до популяризації. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 11(29). С. 2012–2020. DOI: 10.52058/2786-6165-2024-11(29)-2012-2020.

9. Ілин Л. М. Історична природа правової традиції. *Науково-інформаційний вісник Університету Короля Данила. Серія Право*. 2024. Вип. 18(30). С. 22–27. DOI: 10.33098/2078-6670.2024.18.30.22-27.

10. Ілин Л. М. Правова традиція як чинник ідентичності правової цивілізації: український вимір. *Юридичний вісник*. 2025. № 4. С. 67–74. DOI: 10.32782/yuv.v4.2025.8.

11. Киридон А. М. Неоімперська доктрина «русский мир» як елемент консцієнтальної війни Росії проти України. *Історія релігій в Україні*. 2025. Вип. 35. С. 234–263. URL: https://www.religio.org.ua/index.php/religio/article/view/1565/1530.

12. Митрофаненко Ю. С. Події та постаті Української революції 1917–1921 рр. в публіцистиці Євгена Маланюка. *Південний архів (історичні науки)*. 2022. № 38. С. 68–75. DOI: 10.32999/ksu2786-5118/2022-38-9.

13. Науменко А., Іваненко С. Національна воєнна героїка доби Української революції 1917–1921 рр. у творчій спадщині генерала Олександра Удовиченка.

Воєнно-історичний вісник. 2024. №2. Том 52. С. 35-41. DOI: 10.33099/2707-1383-2024-52-2-35-41.

14. Нікілєв О. Історичні корені та передумови російсько-української війни: ментальний вимір. *Грані*. 2023. №5. Том 26. С. 110-117. DOI: 10.15421/1723109.

15. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.:О.Рафальський (керівник), Я.Калакура (науковий редактор), О.Калакура, М.Юрій. Київ: ІПіЕнД ім.І.Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с. DOI: 10.53317/978-966-02-9883-5.

16. Роздобудько С. Козацька старшина Лівобережної України в контексті російських імперських реформ (1762–1796 роки). *Українські історичні студії*. 2026. Вип. 19(61). С. 30-36. DOI: https://doi.org/10.24919/3083-6158.19/61.3

17. Сворак С. Д., Ілин Л. М. Воєнна доктрина у державно-правовій парадигмі ОУН–УПА. *Науково-інформаційний вісник Університету Короля Данила. Серія Право*. 2024. Вип. 17(29). С. 94–103. DOI: 10.33098/2078-6670.2024.17.29.94-103.

18. Сидоренко А. Революція Гідності як об’єкт нормативно-правового регулювання у роки сучасної російсько-української війни. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2024. Том 9. № 61. С. 137–147. DOI: 10.26661/zhv-2024-9-61-13.

19. Штанько Я. В., Ілин Л. М., Лицур М. З. Технології гібридної війни: досвід українських визвольних змагань 1917–1921 рр. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 5(35). С. 1779–1793.

20. Kohut Z. E. *The Making of Cossack Ukraine: Political Thought, Culture, and Identity Formation, 1569–1714*. McGill-Queen’s University Press, 2025. DOI: 10.1515/9780228019695.

21. Kulyk V. National identity in time of war: Ukraine after the Russian aggressions of 2014 and 2022. *Problems of Post-Communism*. 2024. Vol. 71(4). P. 296–308. DOI: 10.1080/10758216.2023.2224571.

22. Snyder T. Thinking About Freedom in Wartime Ukraine. *Studia Philosophica Estonica*. 2024. Vol. 17. P. 25–36. DOI: 10.12697/spe.2024.17.03.

23. Starodubska M. Excessive Brotherly Love? ‘Fraternity’ of Russians and Ukrainians as a Russian Propaganda Narrative. *Connections*. 2022. Vol. 21(3). P. 47–66. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1bf00e5d-6574-4023-b55e-a6e60cf06ff7/content.

24. Stryamets N., Mattalia G., Sõukand R., Minnis P. ‘A Starving Man Does Not Sniff His Food’: Ukrainian Famine Plants during the Holodomor, 1932–1933. Journal of Ethnobiology. 2025. Volume 45, Issue 1. DOI: 10.1177/02780771241303895.

25. Vovk D. The Russia-Ukraine War, the Orthodox Church, and Religious Freedom. *Religion, State & Society*. 2024. Vol. 52(4). P. 431–433. DOI: 10.1080/09637494.2024.2389494.

Додаткові джерела

1. Дрогомирецька Л., Юган Н., Костючок П., Бабенко Л., Курок О. The influence of historical memory on the formation of national identity: a response to the challenges of the Russian-Ukrainian war. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13(81). P. 108–116. DOI: 10.34069/AI/2024.81.09.8.

2. Ілин Л. М. Вплив воєнних наративів і травматичного досвіду на трансформацію правової культури. *Art of Justice*. 2026. Вип. 1(33). С. 29–38. – перед включенням у фінальну версію силабусу я б ще перевірив DOI у самому номері, оскільки в наданому тобою описі його немає.

3. Ілин Л. М. Дискретність історичної пам’яті та реконструкція правової традиції в правових системах Центрально- та Східноєвропейських країн. *Juris Europensis Scientia*. 2026. № 1. С. 8–13. DOI: 10.32782/chern.v1.2026.2.

4. Черничук Я. Розвиток принципів виборності в середовищі українського козацтва. *Knowledge, Education, Law, Management.* 2024 № 5 (65). С. 222-226. DOI видання: 10.51647/kelm.2024.5.

5. Яроцький П. Релігійність населення і суспільства, сприйняття ідеологеми «русский мир» у країнах Центральної та Східної Європи. *Добрий Пастир*. 2022. № 17. С. 107–119. DOI: 10.52761/2522-1558.2022.17.11.

6. Horobets V. Election of a Sergeant as a Political and Cultural Value and a Marker of the Autonomy of the Cossack Hetmanate. *Roczniki Humanistyczne*. 2022. Vol. 70(2). DOI: 10.18290/rh2272.2.

7. Khlevniuk D., Noordenbos B. The temporality of memory politics: An analysis of Russian state media narratives on the war in Ukraine. *British Journal of Sociology*. 2025. Vol. 76(2). P. 390–406. DOI: 10.1111/1468-4446.13171.

8. Malyarenko T., Kormych B. New Wild Fields: How the Russian War Leads to the Demodernization of Ukraine’s Occupied Territories. *Nationalities Papers*. 2024. Vol. 52(3). P. 497–515. DOI: 10.1017/nps.2023.33.

9. Mishalova O., Hordiichuk O., Sokolovskyi O. Russia’s War in Ukraine as a “War for Identity” and Appropriation of Cultural Tradition. *Ethics in Progress*. 2024. Vol. 15(1). P. 73–94. DOI: 10.14746/eip.2024.1.4.